

Egy estlap nyomán ugyanis az a képtelen hír kelt szárnya, hogy a király lemond, meg hogy Khen-Hederváry valamely szörnyen lesújtó dolgokat között várokozási állományban levő minisztertanácsával.

Ezt az abszurdumot felhivatalosan is siettek megczófolni s tették a következőképp: Egy estlap szerint a mai minisztertanács gróf Khen-Hederváry miniszterelnök az ő felségének való legutóbbi kihallgatásokról oly jelentést tett, mely rendkívül depimáló hatást tett s egy miniszter a nevezett lap munkatársának azt beszélte el, hogy ő felsége a katonai követelések dolgában nem mehet túl azon a határon, amelyet annak idején már Szell Kálmán megállapított, — inkább lemond a trónról. A »Budapesti Tudósítót« illetékes helyről felhatalmazták annak a kijelentésére, hogy a minisztertanácsban hasonló jelentés nem történt, tehát a kabinet tagjaitól ily elbeszélés nem származhatik; az egész közlés nyíltan egyszerűen légből kapott.

A minisztertanácsban, amely a miniszterelnöki palotában volt, különben felhivatalos hír szerint nem beszéltek egyeből, csak folyó ügyekről s azok a miniszterek, akik a konferencia után még egy kis ideig együtt maradtak ott, a válság eseményeiről csak futólag beszélgettek, magánbeszélgetéseikben.

A tanácskozást megelőzőleg Khen Kora előtt a királlyal volt.

(Goluchovszki szövege.)

Már több ízben rámutattunk arra a szerepre, amelyet a külügyminiszter a magyar válságban játszik. Eddig legalább tagadni próbálták azt, most azonban a külügyminiszterium felhatalozottan hasonló jelentést nem történt, tehát a kabinet tagjaitól ily elbeszélés nem származhatik; az egész közlés nyíltan egyszerűen légből kapott.

Gróf Goluchovszki és gróf Khen-Hederváry mai kihallgatásáról a következőket beszélte a két államférfi környezetében: Goluchovszki külügyminiszter a mezezőn kérdésben fölmerült újabb eseményekről tett első sorban jelentést. Nem valószínűen azonban, hogy Goluchovszki, mint az uralkodóház minisztere, alkalmat talált elmondani véleményét a magyar válságról is, annál is inkább, mert a válság horvatorább már a dualizmus válságának jellegét veszti föl és így a külügyminiszterium hatáskörét is érinti. Gróf Goluchovszki azonban nyilatkozataiban szigorúan alkotmányos alapon maradt meg és pedig az 1867-iki XII. törvényekről alapján. Ha tehát Goluchovszki abba a helyzetbe került, hogy arról a kérdéssről is véleményt mondjon, ezt bizonyára olyan módon tette, amely a jogtalan beavatkozás vádját jó eleve kizárja.

Világos, hogy ez nem egyéb, mint mosafodás. Goluchovszki ugyanazon a esapason halad, mint elődje Kálmán. Ugyanazt az osztrák politikát követi, mely tanultni nem tud és nem akar. Minden tiltakozás, minden fősztólás, a törvény világos rendelkezése hiábavaló, Goluchovszki, aki egyszerűen az eszárú ház minisztere, minden áron a birodalmi kancellár szerepére vágyik és ha a magyar politika terén fölmerül egy kérdés, belebeszél azon a címen, hogy az a monarchia kereteit érinti. Ennek következtése azután az, hogy az osztrák eszárú mindig elnyomja a magyar királyt.

Nos, ennek a frivol játéknak, amely benünket gyarmattá derálvál, egyszer már csakugyan véget kell vetni. Tárhetetlen, hogy Goluchovszki a hatvanhetedik kiegyezés egésze alatt elmenjen a eszárúhoz és azon a módon folytassa ellenünk minősítetellen orvtámadásait, mint azt elődje tette.

nevelése csenöz és szeméit anyjától örökölte. Definaival szemben olyan bájosan játszott a házi kisasszonnyal, mint egy tökéletes urinő. Bizonyosan anyjának nagy tulajdonságait is örökölte.

Defina boldognak látszik. Már átkutatja a kert legnagyobb részét, elment a tengerig, az összes lépcsőknél lefutott, azután hozzájár, felkendezve, fényes szemekkel és hardarva mondta el, hogy milyen esodás dolgok látott és élvezett. Gyakran ismételte új barátját, Mariella, nevét. Edes név, mely az ő átkáról, még edesebben hangzott.

Mélyen és erősen alszik. Pillái a mikor szembe be van hunyva, hosszú árnyékok vetnek arcára. Francesca unokabátyja ma nagyon esodalkozott, hogy milyen hoszkok a pillái és egy egész verset idézett Shakespeare »Vihar«-ából Miranda szempilláiról.

Itt tülsgös nagy az illat. Defina azt akarta, hogy hagyjam ágya mellett a rózsabokrétát, a mig elalszik. De most, hogy már alszik, kiviszem és a loggiába, a szabad levegőre teszem.

Fáradt vagyok és mégis három vagy négy oldalt irtam telet. Almos vagyok és még sem szeretnék aludni, hogy lelkenek ezt a határozatlan vágódást megoszabbítsam. Mert lelken most a gyöngűség legközelebb lebeg, az én rendes körömön kívül. Milyen régóta, milyen nagyon régóta kellett környezetemben egy kis gondoskodó jószágom lemondani!

Francesca nagyon jó és én nagyon hálas vagyok neki. A rozsis vázát kivittem a loggiába és néhány perczig kiinn maradtam, hogy hallgassam az éjszakát; visszatartott az a sájnálkozás, hogy az álm vaktságában töltsem azokat az órákat, melyek egy ilyen szép ég alatt telnek el. Sajátságos milyen összhang van a szökőkutak és tenger hangja közt. Az előttem emelkedő csiprusok az égből oszlopoknak látszóttak és éppen csuscaik fölött ragyogtak a csillagok és fényükkel meggyújtották őket.

Miért van ilyen az illatokban valami beszédes, valami jelentőségteljes, miért van nyelvük ilyenkor? Nem, a virágok éjjel nem alsznak.

Tárhetetlen, hogy megjelenve a eszárú előtt, föllázítsa ellenünk az oláhokat az országban és az osztrákokat odakün. Ha nem tudták eddig, hogy miért folytatja el a nemzet oly szívós elszántsággal küzdelmét, ám megduhadnak ebből a körülményből is; az ilyen politika készletti arra, hogy végrehatalára a sarkára álljon. Ez az osztrák ármánykodás azonban meddő munka lesz. A magyar királynak csak magyar tanácsosai lehet meghallgatnia, és mindaddig, a mig a »birodalmi kancellár« rövidlátó politikáját követi, Magyarországon békeség nyugalom nem lesz!

(Pártközi konferencia.)

A szabadelvű párt vezetői tevének körében pártközi konferencia megtartásának eszméjével foglalkoznak. A kormány németnyelvű felhivatalosa ir eről ma, s azt újságolja, hogy lépések történnek ily pártközi konferencia összehívására oly értelemben, hogy a pártok bizalmi férfiak nének össze és tanácskoznak a kibontakozás módjairól.

Az eszmét helyeseljék. Mert nyilvánvaló, hogy csak az összes pártok együttes megállapodása révén lehet a szerföltött súlyos politikai závarból kibontakozni. Különösen pedig a föggelenségi párt álláspontjának respektálása szükséges ahhoz, hogy a kibontakozás létrejöhsen.

De mielőtt még tovább tanácskoznának arról az eszméről a szabadelvű párt korifeusai, meg kell jegyeznünk két dolgot. Az egyik az, hogy ha nem a katonai téren fölmérvől nemzeti követelések teljesítésének alapfogulatával hívják össze a pártközi konferenciát: akkor az egész terv hiábavaló, mert sikere nem lehet. A másik pedig az, hogy erre a pártközi konferenciára nem pártmbereket, hanem a pártokat kell meghívni. A közös konferenciát meg kell előzőlni a pártok külön értekezleteinek megpedig egyfelől azért, hogy a pártok világosan meghatározzák álláspontjukat, másfelől azért, hogy dezinálnák bizalmi férfiakat. Másik a pártközi konferenciának állenne értelme. Hogyan is képzeltető a pártközi konferencia például a nélkül, hogy a szabadelvű párt előbb meg ne állapodjék egységes határozattal a maga programjára nézve a katonai követelések dolgában? Hiszen akkor megeshetnék, hogy a szabadelvű párt dezavualná azokat, kik nevében a pártközi konferencián beszéltek, miután most a szabadelvű párt tulajdonképen vezet nélkül van, mert kinevezett miniszterelnök sincs.

Már pedig ugy tudjuk, hogy a szabadelvű párt konferenciájának eszméje teljesen lutha esett s az ő szabadelvűek a volt nemzetipártiakat ezek viszont az ő szabadelvűeket okójakkölesönösen fogják egymásra, hogy akadályozzák a pártértekezlet összehívását. Egyáltalán a szabadelvű pártban olyan étkelen gabalyodás van, amely mellett szinte lehetetlen az egységes párt határozat meghozatla.

Mindazonáltal a pártközi konferencia eszméje sokkal egészségesebb, semhogy azt minden oldalról föl ne kellene karolni. Csak okosan és alaposan kell megvalósítani.

(Wekerle, Apponyi, Szell.)

Noha a király elutazott Budapestről, a válság körül tapasztalható élénkseg nem csapant meg. Söt némelyek azt hiszik, hogy

Szeptember 16. — Gyönyörű délutánom volt! Majdnem az egész időt Francescával eszegetem el, fölvaltva a loggiákban, a teraszokon, a fasorokban, s mindama szép pontokon, melyekkel az a villa körül van véve, a mely azt a benyomást teszi, mintha egy hercegi köllő építette volna, hogy egy banatát felejtse. A ferrari palota neve esodásan illik rá.

Francesca ma gróf Sperellinek egy pergamene írott szonettjét adta ide olvasni: nem mindennapi finomságu apróság. Ez a Sperelli egy ritka és erős szellem. Ma reggel két, vagy három szép gondolatnak adott kifejezést. Csak éppen most gyögyült föl egy halálos sebből, a mit a múlt májusban egy párbajkor kapott Rómában. Mozdulataiban, szavaiban, szemében az a gyöngéd és szeretetteljes odaadás nyilvánul, mely ama lábadozó betegek sajátja, a kik a halál kezzeül megszabadultak. Nagyon fiatal lehet, de nagyon sokat és nagyon nyugtalannul élhetett. A sok küzdes nyomait viseli magán.

Az est is pompásan lett el, ebéd után kedvelyes társalással és zenével. Talán nagyon sokat beszéltem, vagy legalább nagyon is melegen. De Francesca hallgatott és támogatott, s gróf Sperelli is. A nem mindennapi beszélgetésnek éppen az a legnagyobb élvezete, hogy a jelenlévő kedélyeket hasonló melegségi lok hatja át. Csak akkor van meg a szavakban a megyözőzés hangja és csak akkor szereznek egy a beszélőnek, mint a hallgatónak, tiszta gyönyört.

Francesca unokabátyja alapos zeneisereit. Szereti a tizenhotezadiki század mesterét és a zongoraszerzők közül különösen Domenico Scarlatti-t. De a legáthitatosabb szeretele mégis Bach Sebstenyének szól. Chopin nem kedveli; Beethoven túlságosan behatol a bensejébe és nyugtalanítja. Az egyházi zenében csak Mozartot tudja Bach mellé helyezni. »Talán — így mondta — egyetlen misében sem éri el a túlvilági hang azt a magasztosságot és azt a búzgo termékenységet, mint Mozart Requiem-jének a Tuba mirum-jában.

(Folyt. köv.)

A közeli napokban fordulat-főle várható. Gróf Apponyi Albert holnap érkezik Budapestre. Wekerle Sándor ugyan megkezdte hat hétre terjedő hivatali szabadságát, de csak néhány napig lesz temesmegyei bírtokán, aztán visszajön Danosra.

Hogy Szell visszajönne Rátótól, nem hiszik már. Ha visszajönne, a három politikus találkozni fog, már csak azért is, hogy a készülő pártközi konferencia ügyét megvitatassák.

A N. Fr. Pr. tudni véli, hogy Szell Kálmánnak esze ágában sincs elhagyni Rátótól. »Hiába jönnek az interparlamentaris konferencia tagjai Budapestre — írja mai estilapjában — a volt miniszterelnök még az ő kedvükért sem hajlandó felhúsi magyarából kimozdulni. Nem hajlandó pedig azért, ne-hogy a politikai színtéren való megjelenéséhez kombinációkat fűzzenek. Az osztrák új-ság melankólikusan jegyezi meg, hogy »egyszer s mindenkorra le kell tenni arról a gondolatról, hogy Szell Kálmán valaha minisztereket valljon. Rátót ura nem akar többé kormányra jutni!«

Aminek mi szívből örvendünk, ha — el-hihető!

(A Lloyd-klubból.)

A szabadelvű pártkörben — amint nekünk jelentik — ma este már félkilenczre járt az idő, de Lukács Lászlón kívül miniszter egy sem volt még a teremben. A pénzügyminiszter egyedül jött s amint a szent-ajtó mögötté bezárult, Perczel Dezső, a régi éra helygy-minisztere foglalta le egy kis beszélgetésre. Tanácskozásukat senki sem zavarta.

Csak beszélgetések, csak tanakodják, hátha kisétnek valami, amit a nemzeti pártiak megint elutasítanak, — mondja éppen — egy szabadelvű.

Percze »belénk olvadtak!«, »egyek velünk«, hajtogulják egyre, de az értekezletbe nem mennek bele. Pedig bárhogy okoskodnak is, az értekezletet meg fogjuk tartani.

Számolgatják, mennyien vannak is ők, a régiek, s hányan az egykori nemzetipártiak.

Mi egy-e, mind meg akarjuk tartani az értekezletet, őek pedig nem akarják. De mi tölben vagyunk, mint ők, civitazhatlanul tölben. Hat mért nem engednek? Itt áll is a kisebbség akaratú döntése meg a mi terveinket? — érvelnek jobbra-balra s a mint egyik-másik »beolvadt« honatyá el-megy mellettük, meg hangosabban szólnak, mint azelőtt.

Késztelenül nagy a torzalkodás a Deák Ferenchez szobra mögött és semmi, de semmi kiáltás sincs arra, hogy a Lloyd-klubban az ellentétek elsimuljanak. Az ő-liberálisoknak nem kell gróf Apponyi Albert, az utjaknak, a nemzeti pártiaknak meg akarki jöjjen is, hiába jön, ha Apponyit nem hozza magával.

S a hogy így azon vitatkoznak, ki lép ki a körből, ha Apponyi jön, s ki válik ki akkor, ha nem Apponyi Albert jön, hirt meg Khen-Hederváry legújabb »rekompensációinak is. Csatornázás, meg más ilyenek. Kegyesen engedélyezne olyasmiket, a miket jogunk van akármikor önmagunknak megadni. Komoly emberek a kormánypárton sem vettek komolyan ezt a kísérletet.

Kilencz óra előtt néhány perczelét ért föl Khen-Hederváry a körbe. Údvára neki is akadt, a kik éppen nem rajonganak érte, azok is körülveszik, mert valami újat még csak tud. El is újságol mindjárt egyet-mást a királyról, a ki ma délután utazott el Budapestre.

A király — ezek szerint a hírek szerint — akar Bécsben lesz, akár Gácsországban a hadgyakorlatokon, mindennap részletes jelentést fog kapni a Budapesten történetekről.

Andrássy Gyula, Hieronymi, Lukács László tanácskoznak hiviékekkel és — ellenfeleikkel.

Azt sem tartják lehetetlennek odafönn a Lloyd-klubban, hogy az ellenzéki pártok keresnek majd érintkezést a kormánypárttal, a legközelebbi napokban. Ami csak természetesen, hiszen pártközi konferenciát akarnak.

(Kormánypárti megtevésztés)

Nem tudja az ember, boszankodjék-e, vagy kacagjon a kormány felhivatalos újságjának ma esti vezető cikkén. Vagy talán inkább sajnálkozni kellene, hogy a kesői kánikula így meghibbantotta a kormánypárti agyvelőt, a melyből a legvadabb ellentmondások pattannak ki.

Előbb elkesereg a kormány lapja a szomorú valóságban, irván még egészen józanul, hogy »a politikai válság megoldására döntő lépés nem tétel« és »kibontakozás ma sincs« de ötven sorral odobb már hirtényoma sincs ennek, sőt a — megoldás kész programját találják elénk, a következő módszer formában:

... a mi válságunk szerenéses megoldása alatt oly megoldást értünk, amely egyrészt a nemzet érzését teljes mértékben kiegyésmásrészt a 67-es alapon álló pártokra nem engedni reaktrojárni a függetlenségi párt radikális közögi megyözőződését. Oly megoldást értünk, amely meg egyrészt beleviszi s megszilárdítja a közös hadsereg magyar részében a nemzeti öntudatot, másrészt óvakodik durva kézzel hozzászólni a korona azon tiszfelettel aggodalmait, hogy a reformok túllépésében a felségjogok megszorítását s nagyváztes bonyodalmak felidézését látja.

Ez a vad összevisszasbeszélés jellemzésére szolgál annak is, a ki inspirálta. De akármik legyen is ez, a zagyva cikkben mondat még olyasmit, a mi egyenesen a legszimlébb megtevésztés. Irván a közhangulatról, az ország vélekedéséről, így óhajtaná föltenni a kérdést a józan magyar néphez: a M. N. cikkírója:

A nemzet kívánságai a katonai kérdésben nagyrészt teljesítettni fognak. (!) Oly enged-ményekhez jut az ország, a melyről két hónap

előtt még az obstrakciója maga sem álmodott. (!) Oly kívánalmakhoz, a melyek beviszik a hadseregbe a magyar nemzeti szellemet a nélkül, hogy a szervezet egységét megbolygatlak. (!) Ahány mondat, annyi falliczia. Mert a kérdést aki így teszi föl, tudva állít be valótlanosságokat, mivelhogy a nemzet kívánságai nem teljesítettek, engedményekhez nem jutnak és a magyar szellemet eszik agyában sincs belevinni a hadseregbe. A valóság pedig, hogy még abból is lecsipnek és letagadnak, amit már megígértek, például a katonai büntető rendtartásban ígértékbe maradt a magyarság »vív-mányának« egy — tolmács. Semmi egyéb... Tessedk most már ezekből megítélni, hogy mit és mennyit érnek a kormánypárti publicisztika érvei!

(Apponyi czafól.)

Khen-Hederváry Károly egy nyilatkozatban gróf Apponyi Alberttel azzal vádolta, hogy miatta volt kénytelen tulajdonképen visszavonulni. Apponyi, ugyanis, az emlékezetes éjjeli ülés követő napon nem az indemmitást tűzte ki napirendre, hanem a Szápáry-féle vesztelési ügyet. Ezzel előtette őt — a miniszterelnököt — a tizenenny árás ös vívmányaitól és ezért közszínt le, nem pedig azért, mert Kossuth Ferenchez erre fölcsitotta.

Erre vonatkozólag illetés helyről ezt a választ adják: A híres éjjeli ülés végén, már éjjel után elfogadták azt az indítványt, hogy az indemmitajavaslatot a másnapj ülés napirendjére tűzzék ki. E legközelebbi ülés előtt azonban ismeretesen lön, hogy Szápáry László volt a vesztelő s ezzel a vesztelési ügy oly közelségbe jutott a kormányhoz, hogy általános volt a megyözőzés, hogy a képviselőház addig nem táncszokhat, mig az ugyanabban az üléseben választandó parlamenti bizottság működésébe be nem fejezi, vagyis mig az ügy tisztázva nem lesz.

Ezért indítványozta gróf Apponyi Albert mindenképen beleegyezésével, a kormány beleegyezésével is, hogy az indemmitást ennek az ülésnek napirendjére le kell vetni és hogy a képviselőház feljogosít tanácskozási addig, mig a vizsgáló-bizottság jelentését meg nem teszi. Baria Odón képviselő ehhez azt a pötündítványt terjesztette elő, hogy a képviselőház augusztus 10-én mindenesetre tartson ülést, mivel nem helyes eljárás, hogy a Ház üléséi közötti szünet egy bizottság tevékségétől függjön, amely esetleg tendenciózus módon ényújthatja munkáját. A pötündítványt elfogadták, mert arról volt szó, hogy a legközelebbi ülés napirendje megállapításáig, amely augusztus 19-én, esetleg még korábban lenne aszerint, amint a bizottság abban a helyzetben lesz, hogy jelentést előbb vagy később terjeszse elő. Mivel az egész Házról elfogadott indítvány alapgondolata, melyet Baria pötündítványa nem érintett, az volt, hogy a Ház rendes tevékségét akkor kezdzi meg ismét, amikor a vesztelést ügy tisztázva lesz, így tehát nem lehetett logikának semmi-féle érdemleges, a Ház rendes tevékségére vonatkozó napirendt megállapítani, illetveilyent indítványozni, mig a bizottsági jelentést nem vette át a Ház, illetve előtött határozatot nem hozott, különben nem kellett volna egyáltalán a Háznak ülését felbeszélkíteni. Ha biztos lett volna, hogy a bizottsági jelentést a legközelebbi ülésben benyújtják, akkor a napirendnek így kellett volna hangzani: »Határozathozatal a bizottsági jelentés tárgyalása fölött«, egyébké senmi; de mivel az augusztus 10-iki fix terminussal ez is bizonytalan volt, ezért csak ezt az általános napirendt lehetett választani: »Határozathozatal a további teendők fölött.« A vesztelési ügynek még függőben létekor az indemmitást napirendt fözni, a Ház egyhangú határozatával laprágás elintézésben lett volna, a mely szerint érdemleges tevékségét csak a vesztelési ügy után kezd meg.

Igy áll ez a kérdés érdemeileg. Taktikailag azonban úgy áll, hogy az éjjeli ülés utáni első ülésben a botránnyoknak egész sorozata volt kálításban; el voltunk rá készfűre, hogy a vizsgálóbizottság hitelesítését megakadályozzuk a s kálításban volt. Minden meg lett akadályozva; az indemmitásra vonatkozó határozat megjelölésével kálítás s ezzel véglegesítése érelettel azzal a becsülettel gondolni indítvány, hogy a Ház érdemleges tanácskozási feljogosít az ügy tisztázásáig. Ha ezen indítványt megfogadottan módon egy további indítványt függesztettek volna, például azt, hogy a vesztelési ügy homályos stádiumában is napirendre tűzzék az indemmitást, akkor ezáltal a halasztás bonefidese kérdésessé vált volna és ez csak haszon nélküli vad jelenetekhez vezetett volna. Mert azok, a kik az éjjeli ülés eredményének meghilustása miatt panaszkodnak, azt hiszik, hogy egy tárgy egyszer s mindenkor a napirenden állhat, mig a napirendről le nem veszik. De éppen ellenkezője áll; mindig csak a legközelebbi ülés napirendjé lehet megállapítani. A vita állt, hogy az indemmitást napirendre tűzessék, tehát mindennap megújulhat s a jutlus (24-én alkalmazzák eszököt igénybevetésével zárt ülés, használatba stb.) az ülés mindennap az éjjeli órákba huzhatlak volna, ha a kérdéses napon azt az indítványt teszik, hogy az indemmitást a legközelebbi ülésre, a melyre természetesen kizárólag a vizsgáló-bizottság jelentése van külfűve, tűzzék ki.

(Osztrák katonai magyar kommandórol.)

Megértük, hogy amit tulajdon kormányaink, verbéli magyar emberek kerekén tagadnak, azt egy osztrák katonai vall jogos magyar érdekeknek.

A berlini Zukunft című hetilapban írja ez az osztrák írás, hogy bár a fennálló viszonyok közt nem hiszi a magyar kommandó megvalósulását, de nem igaz az, mintha a magyar vezényszó ár-tana a hadseregeknek.

Azt valija, hogy a magyar az egész kontinensen a legszabadabb, legfűszintebb, legfűszesebb és legszívósabb nemzeteknek. Karaktere egészséges és koránsem bizánci. Szerinte minden józanul gondolkodó embernek el kell ismernie, hogy a magyarokat kiváltságos jogok illetik meg a magyarországi nemzetiségek fölött, mert hiszen saját hazájukban ők az urak, s uralmukat becsülettel küzdötték ki. Hogy a magyar kommandó-nyelv a bécsi arisztokrata, udvari tanácsos és egyéb klikkeknek tetszik-e, vagy nem, az a magyaroknak teljes joggal Hecluba, sőt

nem ár-tana a magyar vezényleti nyelv a monarchia híres nagyhatalmi állásának sem, mert a magyar vezényszó kárát jóval felülmúlja a bécsi származó jelentékeny haszon. Sőt még ha már holnap valóságos válnék is a személy-unió, a hármás szövetségnek igen megbízható, erős taktora volna a külön magyar hadsereg.

Aki ilyen barátsággal szól rólunk — ha osztrák is — szivesen hallgatjuk.

(Osztrák hang.)

Bécsből, jelentik nekünk: A Deutschnationale Correspondenzközli Linzből a német néppárt ott tartott konferenciájáról a következőkommunikát:

A harmadik évet szolgáló legénység visszatarlása alkotmányellenes és a reichsrath azon-nali egybehívása sürgős követelés. A képviselői konferencia várt emel a Chiari-féle zaradék jogellenes magyarázata ellen és odanyilatkozott, hogy a mostani magyarországi állapotok a monarchia két állama közti államjogi viszony megváltoztatására vezetnek. A kormány feladta, hogy a gazdasági szövetség végrehajtására minden szükséges előkészületek megtegyen és mielőbb hozzáfogjon az autonóm vám-tarifla felállításához. A képviselői konferencia egyben állást foglalt minden egoldalut enged-mény ellen, a melyet a szlávoznak a németek rováására adnának.

Telkát: Los von Ungarn! Nagyon örvendünk!

Budapest, szeptember 9.

»Nem időszerű kérdés.« Temesvárnak a nemzeti követelmények teljesítése »nem időszerű kérdés.« Már tudnillik annak a kilencz férfinak, aki ma mint a bánati város szabadelvű pártjának vezetői ezt kimondották. A tudositas így szól róla:

Temesvár, szept. 9.

A temesvári szabadelvű párt vezetősége Plausich Mátyás kir. tanácsos, kir. közjegyző pártelnök elnöksége alatt ma este vette tárgyalás alá a párt ötven tagjának az elnököz intézett abbeli kérélmét, hogy a debreczeni szabadelvű pártnak a hadsereg nemzeti irányú fejlesztésére vonatkozó határozata tárgyában a temesvári szabadelvű párt is foglaljon immár állást. Jelen voltak: Schweiger Bertalan, Szentpál Salamon, Csasznek József, Hinterseer Ulrik, Bader Henrik alelnökök, Várnay Ernő, Barát Armin, dr. Buding József, Stefanovics Miklós és dr. Satura Szilárd pártjegyzők.

Beható megbeszérés után, melyben az összes jelenvoltak kifejezték álláspontjukat, a párt vezetősége 9 szavattal 2 ellen elfogadta a Schweiger Bertalan alelnök által előterjesztett következő határozati javaslatot:

»Ama súlyos válság, mely a parlamenti harc-czok folytán Magyarországot egy politikai, mind gazdasági terén mar-már végzetes következményekkel fenyegeti és hazánk legbecesebb javát erevelés alkotmányunkat alapjában megrendítette, éppen a jelen napokban ére el tetőpontját. A nemzet felő aggodással várja a fejleményeket, melyekben a közvélemény kívánságára nézve az országgyűlési szabadelvű párt külsőben levő állagfoglalása fogja az irányú megszabni(?) Ilyen körülmények közt Temesvár szabadelvű pártja vezetőisége bár a magyar részéről a magyar nyelvnek és nemzeti eszme-nek minden terén, tehát a véderő szervezeten belül is, a magyar nemzet erre irányuló törekvéseinek alkotmányos uton való fokozatos megvalósítását határozottan óhajja, nem tartja alkamasnak ezt idopontot (!) arra, hogy különleges állagfoglalása által az amugy is mesterségesen felzavart ország közvélemény nyugtalanításához hozzájárjon s ezáltal a magyarság részéről is hátráltassa a helyzet tisztázását és megnehezítse a vesztelés válság kedvező megoldását. Ennek-fogva a pártvezetés megkímélve, hogy a debreczeni határozatnak a párt részéről való nyilvános tárgyalásai időszerűnek nem tartja és elhatározza, hogy az ötven tag által partgyűlés egybehívására nézve nyilvánított kívánságot mellözi.

Temesvár tehát hiú maradt önmagához és erről többit beszélni nem is érdemes. Annak az ötven polgárnak pedig, aki nyilatkoznik akar, csatlakozni szavával az egész ország közvéleményéhez, azt ajánljuk, ne is törődjenek a föntbéli határozattal, hanem hijanak össze négyülését, ott megmondhatják, ami szívükön fekszik.

Felirat az öreg bakakért. Fozsony város közgyűlésén — amint jelentik — ma Dvorkó Károly kereskedő indítványára tulyomó több-séggel elhatározták, hogy a törvényhatóság az október 1-én szabadságot adó legénységnek a szolgálathoz való visszatartása ügyében a képviselőházhoz és a kormányhoz feliratot intéz, sajnálattal fejezve ki a tervbevett intézkedés, mely különösen közgazdaságiag felelet kért. Reméli, hogy az annak foganatosítására felhozott okokat a törvényhozás még jókor el-hárítja. A feliratot csatlakozás végett megküldik valamennyi törvényhatóságnak.

Babó Mihály beszámolója. Dr. Babó Mihály országgyűlési képviselő e hó 13-án, vasárnap délelőt tartja Kiskunhalason beszámoló beszédét.

Azokat a t. előfizetőinket, a kiknek előfizetése szeptember 15-ével lejárt, kérjük, hogy a megredelést megújítani szivesek legyenek, hogy a lap küldése fönnakadást ne szenvedjen. Lakóhelyváltozás alkalmával arra kérjük ugy helybeli, mint vidéki előfizetőinket, hogy régi lakóhelyüket is tudatni sziveskedjenek.

Azokat a t. előfizetőinket, a kiknek előfizetése szeptember 15-ével lejárt, kérjük, hogy a megredelést megújítani szivesek legyenek, hogy a lap küldése fönnakadást ne szenvedjen. Lakóhelyváltozás alkalmával arra kérjük ugy helybeli, mint vidéki előfizetőinket, hogy régi lakóhelyüket is tudatni sziveskedjenek.

Csü... A hata... megörte... szen vilá... olva-hat... és Orosz... díon zav... rium org... mában j... a király... tén össze... fölmerül... gyarorsz... mányának... hat egy... sem... Szóval... Bulgária... teszi me... ettől füg... balkáni z... vagy pe... Mai hi... Az In... lenti, ho... gyar mo... zás fog... ezí az ag... ségesen... szágában... időszer... nyul, ho... avatkoz... nélkül... Ugy l... rendes é... letéről... rénylet... rég figye... nyos ma... de aztán... neki, ho... Felhív... szág-Aus... szőlött... bolgár h... hogy h... talom se... A porté... sére és le... morandum... a követke... ság megd... denhol ko... k és biz... hegyeség... birjak. K... hoklissur... bizottság... czélek, h... rabolt tá... annak vid... viszeszer... marhat h... lakosság... Egy inf... foganatos... zetelkez... végre. A... megkezdé... Dedeag... volt erde... a csapato... határvéle... küldöttek... kilencz f... bolgár f... lakói ism... szétromb... pusztított... fölfügges... kirkilász... A por... mények... pultak, e... tokkal... jelentik... tart a k... rint nag... lem és... mohame... konzuli... elhatároz... válnak... való azon... és sürgű... zim has... admiral... szálló h... Egy je... is szallo... készek... mitanak... resztény... tenelmi... idők óta... tendó a... hangulat... közgazg... táz már...

nyelvi nyelv a... állásának sem... árat jóval felül... tenéken haszon... ággá válnak is a... tségnek igen meg... a külön magyar... ol rólunk — ha... tjuk.

Oszták hang)

andz közli Linczből konferenciájáról a... legénység vissza... a reischath azon... vetelés. A képv... emel a Chari... megvárata el... egy a mostani... a monarkia... viszony megvár... kormány felad... és végrehajtásá... általi megtegye... s autonóm vá... véseli konferen... egoldalt enged... roknak a nemetek

ember 9.

Temesvárnak... besztése nem jó... rák annak a kilenc... zantai város sz... kiz kimondották... mesvár, szept. 9... ri vezérőse Pla... közjegyző pártok... tárgyalású a párt... zeti abbéli kérelm... t pártnak a hadse... r vonatkozó hatá... szabadelvű párt is... voltak: Schweiger... Caszinek József... ai elnökök, Várnay... g József, Stefan... ag párjegyű.

helyben az összes... tjukat, a párt veze... o fogadta a Schwei... előterjesztett követ... ly a parlamenti har... t egy politikai, min... gyeset következme... legbecesebb javát... alapjában megredi... ont eltefontját.

ly a parlamenti har... t egy politikai, min... gyeset következme... legbecesebb javát... alapjában megredi... ont eltefontját.

rad önmagához és... nem is érdemes... ak pedig, aki nyilat... kardjával az egész... azt ajánlják, ne is... tározattal, hanem... ost, ott megmond... szik.

kört. Pozsony város... tük — ma Dwork... gára tulyom több... a törvényhatóság... agolando legénység... visszatartása ügyé... a kormányhoz felirat... t a törvénytelé... gzasztásig felette k... k foglalatosságára fel... hozás még jókor el... hózás végett megkül... tőségnak.

elője. Dr. Babó Mihály... hó 13-án, vasárnap... talason beszámoló-be... özetünket, a... se szeptember... kéréjük, hogy... megújítani... ek, hogy a lap... ndást ne szen... vnyváltozás al... kéréjük ugy... rdeki előfizető... lakóhelyüket... eskedjenek

Csütörtök, szeptember 10.

Leszámolás Bulgáriával.

— A hatalmak közbelépése. —

A hatalmak intervenciója, úgy látszik mégis megtörténik. A ma érkezett táviratok nem egészen világosan mondják ugyan ezt el, de kiolvasható belőlük, hogy Ausztria-Magyarország és Oroszország beavatkozni készült a maczedon zavargások ügyébe. A külügyminisztérium orgánuma, a *Fremdenblatt* mai számában jelzi, hogy gróf Goluchovszki-nak a királlyal történt tegnapi kihallgatása szintén összefüggésben volt a maczedon ügyben fölmerült újabb jelenségekkel. Ausztria-Magyarország pedig tudomásul adta a bolgár kormányt, hogy háboru esetén nem számíthat egyik európai hatalom támogatására sem.

Szóval: a hatalmak készek a leszámolásra Bulgáriával. Az a kérdés csupán, melyik teszi meg a kezdő s elhatározó lépést. Mert ottl függ, vajjon az a közbelépés csak a balkáni zavarok lecsendesítésére szorítkozik-e, vagy pedig világháborúnak lesz az okozója. Mai híreink a következők:

Brüsszel, szept. 9.

Az *Independence Belge* mai száma jelenti, hogy Oroszország és az Osztrák-Magyar monarchia részéről **erélyes beavatkozás fog történni a Balkán-ügyekbe.** Ez azt a beavatkozást maga a szultán is szükségesnek tartja, a ki úgy él a saját országában, mintha ellenség között lenne. Ez idő szerint minden főváros csak odairányul, hogy a két nagyhatalom erélyes beavatkozását lehetőleg nemzetközi konfliktus nélkül tegyék lehetővé.

Konstantinápoly, szept. 9.

Ugy látszik, hogy a bolgár miniszterek rendes értekezést kapnak a dinamitörény-levelekről és a vasutak ellen tervezett merényletekről. Így egy bolgár miniszter bizony figyelmeztette egy barátját, hogy *bizonyos napon ne utazzék Konstantinápolyba*, de aztán az utolsó pillanatban azt üzenté neki, hogy *nyugodtan elutazhatik*.

London, szept. 9.

Felhívatosan jelentik, hogy Magyarország-Ausztria és Oroszország között fölszóltatták a bolgár kormányt, szakítson a bolgár bizottságokkal és figyelmeztették, hogy **háboru esetén egyetlen európai hatalom segítségét sem várhatja.**

Konstantinápoly, szept. 9.

A porta a magyar-osztrák és orosz nagykövetségnek a komite-bandák szervezete, hadvezérsere és tevékenységére vonatkozó hosszabb memorandumot adott át. *Monaszi* hírek szerint a következő intézkedéseket hajlják végre a lakosság megnyugtására. A hivatalos kiáltványt mindenhol közzé teszik. A török és görög ellenlök és bizottságok mindenfelé utaznak, hogy a helységbe menekült lakosság visszterésere bírnak. *Kruszeva, Ruffa, Kerkova, Vlaholiszura* és egyéb helyekre hivatalos bizottságokat küldtek, melyeknek az a céljuk, hogy a bandákat és basziznikokat el-erőlthet társakat visszaszeressék. A Kruszevából és annak vidékéiről elraholt tárgyak és jószágok visszaszerésékre eddig ötezer darab elraholt marhat hajítottak vissza. A kifosztogatott vidéki lakosság gabonát és ruházatot kap.

Konstantinápoly, szept. 9.

Egy iradó mindenütt a legszigorúbb háziutasítást foganatosítást rendelt el, a mi különböző felekezethez tartozó előlétek jelenlétében hajlandó végre. *Monasztir* és *drinapolyi* vilájetekben már megkezdtek a háziutasítást. *Monasztirban* és *Dedeagacban* a háziutasításnak ezideig nem volt eredménye. *Drinapolyi* jelentések szerint azok a csapatok, a melyeket a kerkilisszei szandzsák határvidékének a bandáktól való megszűntetésére küldöttek ki, *Gögtepeben*, a bolgár lajártól kilencz kilométernyire gyülekeztek *Kozudere* bolgár falut, *Kirkilisszei* keletre, a melynek lakói ismétellen elpusztították a táviróvezeteket, szétrontolták. Ezzel szemben komitandókat elpusztították *Achtalyi* török falut. Hír szerint fölfüggesztették további albán zászlóaljakkal a kirkilisszei szandzsákba való kiküldetését.

Konstantinápoly, szept. 9.

A portának tegnapi adatai a beiruti eseményekről, amelyek a való tudósításain alapultak, ellentétben állanak a konzuli táviratokkal. A legújabb konzuli táviratok azt jelentik, hogy a keresztények öökklése tart a különbözö városrészekben. Hír szerint nagy felelem uralkodik és a keresztelkedem és fogalom zavarást szenvednek. A mohamedánok a Libanonba menekülnek. A konzuli testület tagjainak egy gyűlésében elhatározták, hogy ajánlani fogják Resid hej valának a nagykövetség közbenjárása által való azonnali visszahívását a kormány által és sürgetni fogják ennek helyettesítését *Vazim* basa damaszuszi válival. A gyűlés elhatározta, hogy esetleg az amerikai admirálistól is védelmet kér a francia gyarmatok számára, aki 500 fönny partra szálló hadat fog rendelkezésre bocsátani. Egy jelentés szerint már nevezett csapat partra is szállott. **Az amerikai hadihajók harczra készek és más tengeri hajókra is számitanak.** A mohamedánok és szíriai keresztények között létező feszültség, mely történelmi és helyi okoknál fogva már régi idők óta uralkodik, semmiképpen sem tekintendő a maczedon mozgalomtól előidézett hangulat visszahatásának. A jelenlegi való közigazgatása valóban nagyon rossz. A portát már 14 napja több diplomáciai helyről

figyelmeztették a beiruti kritikuss helyzetre. A törökök érdekében sürögősen szükséges a megnyugtató, hogy a nyugtalanos ne terjedjen a belső terület felé Dumaszuszig és ne harapódzék Szmirnára, melynek környékén kréai kivándorlók laknak, a mely már magában veve is nyugtalan elem. A porta és a Yildiz ez érdemben mindenfelől nyert tanácsokat.

Konstantinápoly, szept. 9.

Megőrizlják azt a híresztelést, hogy Ferdinánd bolgár fejedelem rövid időt eölt a szultánnal némi vizitációsakat táviratozott volna. Bizonyára léve-désről van szó, a melyet a trónrészülés ünneplé-nyének alkalmából szokássá vált üdvözölő távira-üzött elő.

EGYHÁZAK.

Serkentő szó

a magyar protestánsokhoz.

Mindig eseményzámba megy az, ha *Zsilinszky* Mihály, a *bányai ág* hitv. evangélikus egyház-kerület főfelügyelője az egyházi közgyűlések alkal-mával föleleli a szavát. Mai közgyűlés meg-nyitó beszéde is bizonyára szelesebb körben fog-lygelmet és érdeklődést keltetni. *Zsilinszky* nyilvan kimondja, hogy *baj van a protestáns egyházban* és a hajnak okát a vallási érdekek irant való általános közönyben és a protestáns egyházak szégyenségeiben keresi. Ebben a jelen-lésben kétségen kívül van sok igazság, de nem maga az igazság, a mennyiben a közönyösség és a szégyenség is egy sokkal fontosabb oknak az okozatai. Általában ma közönyösségről csak a magyar protestáns egyházban lehet szó, de nem lehet beszélni közönyösségről különösen a római katolikus egyházban, melyben különösen az utóbbi időben a legnagyobb mértékben befolydott az egyházi élet irant való érdeklődés. Sőt ez az ér-deklődés annyira épít, hogy protestáns főura-k katolikus templomokat építettek, katolikus isteni tiszteleten részvevnek.

A protestáns Nemzetországban sem lehet szó a közönyösségről. A vallásos ügyek irant való ér-deklődés ott is áthatotta a lelkeket, sőt közölebről egy különös jelenséget is tapasztalunk, nevezetesen azt, hogy *II. Vilmos* német császár vallásos telfogás tekintetében orthodoxabb a legorthodoxabb teológiai professzorral.

Mind ezek jelentenek valaminél s jelentik külön-ösen azt, hogy ma, — a szociális tanok terje-dése idejében, — a protestánsizmus egyáltalában nincs divatban, s ha a német császár kacerölök-dik a római pápával, a protestáns főurak közül is sokan, mintha félének a liberalizmus ragyogó fényétől, szívesen üdvözlik a tekintély napjaik-nyból való felkelését.

A magyar protestáns egyházban tehát a közönyösségnek, sőt a szégyenségeknek is magasabb politikai jelentőségük oka van s mint ilyen, kívül áll az egyházon és nem függ az egyháztól. De a protestáns egyházra nevezé ebben a politikai je-lentőségük okban csak akkor lehet nagy veszedé-lem, ha a protestánsizmus is mintegy megjelvede a nagyobb világosságtól, keresné a tekintély ma-gasra növelt fájának enyhét adó árnyékát.

A mai lételejáról különben tudósítónk a következőket jelenti:

A *bányai ág* hitv. evangélikus egyházkerület ma reggel kezdte meg a közgyűlést a *Deákter* gimnázium díszteremben *Zsilinszky* Mihály ke-lenteli felügyelő és *Sarkány* Sámuel püspök elő-nköltele állt.

A közgyűlést *Zsilinszky* Mihály nyitotta meg. Valatánszó — ugymond — egy-egy köz-igazgatási év lejártaival összegyűlünkünk és helyben, hogy az egyház dolgairól táncszózzunk, mindannyiszor önkéntelenül a multra tekintünk vissza s a felelőt év tanulságai alapján ipar-hodunk lehetöleg javítani intézményeinket. A mult tanulságai és sikerei adnak erőt a jelen küzdelmeire, a melynek célja, hogy utolánk munkáját lehetőleg megkönyvítsük. Ha ez siker-ül, boldogoknak érezzük magunkat, ha pedig nem sikerül, lehangoltság vsz rajtunk eröl, a mely a vermérésüket szintén jól lemondas-ban, hol kétségbeesésben nyilatkozik meg. Amde a ki erősen el van határozva, hogy az egyház dolgait előrevigye, *amoha nem szabad kétségbe esnie a jobb jövő irant*, még kevésbé lemondania. *Jobb, sok a baj, számtalan a panasz, a gonoszság nap-ról-napra növekszik és évről-évre nehezbebb a létért való küzdelem.* Ezzel szemben a panasz-székban van valami. De szolgáljon vizsgál-sa mulba való visszatérítés. Akkor is mindig voltak bajok, panaszok, s mi megsem veszi-tettük el reményünket sohasem. De nem kíván mest a multa tekinteni, s a jelenkor bajait nem akarja esetelni. *Ha nem mondunk le örökül használatról, akkor a jövő a miénk.* De vajon az idő járásával haladunk-e? És ha igen, abban s mertekben, a mely kért nézve kívánatos? Azt hiszi, hogy haladás ke-sz-gelendül van. A-onban ennek a haladásnak sok az akadalya. Nevezetesen kettő: a *vallási érdekek irant való általános közöny és rég ismert szégyenségek.* E kettős baj az, a mely ellen teljes erővel küzdeni kell, e kettős az, a mely letöri egyházi életünk leg-szebb hatásait. Ebben egyetértünk mind-nyában. Nézetünk csak abban a tekintetben ágaznak el, hogy miképpen lehetne rajtuk segíteni. Bizony nehéz etalálni a helyes utat, amely ezelőz vezet. A mi az anyagiakat illeti, mindig önmagunkra voltunk utalva. *E tekintetben hathatós segítség várható az 1848: XX. t-cikk végrehajtásától, amelyre vonatkozó munkalét közelebb a két pro-testáns egyház pénuma elé kerül.* A másik baj: az általános közöny a hitélet irant. Miképpen lehetne ezt a közönyt megtörni? Újabb-ban mondják, hogy azé a jóvő, aki a néptöme-gek lelket meg tudja hódítani. Mi sem lehetünk közönyösek a világségöket irant. Éppen ezért *ferias meggyözdéssel kell önmé-kelni hitelveiket azokkal az új eszmék-vel, amelyek a társadalom új alapokra öhajjták fektetni.* De vajon képesek vagyunk-e a tömegeket fölkelteni? Erre az a válaszom: igenis, de csak akkor, ha mindannyian apos-toloknak képzeljük magunkat, s *kefélő buz-gósággal és ügyességgel megbírnjuk gyözni a nép nagy tömegét.* Ez a felhívás nemcsak a lelkesekre vonatkozik, hanem az egyházban minden világi tagjára is. Ezzel az öhajjtással

EGYETÉRTÉS

közönti a közgyűlés tagjait s megnyitja a ta-nácskozást. Az előzettel fogadott megnyitó beszéd után *Sarkány* Sámuel püspök terjesztette elő évi je-lentését. E szerint az egyház helyzete a multhoz képest keveset változott. Minden a régi mederben folyt, a nélkül, hogy az anyagiak terén akár visszafordulás, akár előhaladás, a hitélet terén akár öröndetes fejlődés, akár sajátára néző bányaltas mutatóköt volna. *Panaszolja a jelen-lés, hogy a hazasülk taval is sok esetben mellőzötek az egyházi esketés s azonfölül ki-terések sokkal nagyobb számban fordultak elő, mint átérsek.* Az egyház csak ezen a czímen 274 hitvet vesztett. A püspök nem vádolja e miatt a lelkeseket, tudván, hogy a ki-török nem meggyözdésből, hanem külső érdeklöl-hajlágk el hiökét. Mégis fegyökötökben éber-ségre s nagyobb körültekintésre inti a lelkeseket. A jelentés többi részét statisztikai adatok merít-ki.

A közgyűlés a jelentést tudomásul vette. *Lauko* Gusztáv esperes fölelthi azt az örven-detes eseményt, amely az elmúlt évben a kör-ületet érte azzal, hogy püspöke, *Sarkány* Sámuel 80-ik születés napjára ünneplhetne. Indítvá-nyozza, hogy a közgyűlés előfölt való örömeinek jegyzökönyvéleg adjon kifejezést.

A közgyűlés az indítványt egyhangu lelkesé-déssel elfogadta. Meglakítottak ezután a megújítás alá kerülő különféle bizottságokat, amelyek jörését a régiük maradtak. Mután meg néhány iskolai jelentést halgattak meg a közgyűlés, a tanácskozást hol-napra halasztották.

Püspöki javak átvétele. A közoktatás-ügyi minisztérium megbízásából *Madach* Ernőné név. tanácsos most letartozza az üresedésben levő szepesi püspökség javait. *Toszt* Gyula min. tanácsos, aki a nagyváradi latin és görög szer-tartási katolikus püspökséget javaitak fölvelel több mint egy felelvi munka után most fejezte le, hosszabb szabadságra utazott.

Az Erzsébet örökemlékezet-templom. Az Erzsébet királynő emlékezetére építendő *»Orók-emlékezet-templom* és zárakölösi pályázata ma délután jött be. Összesen nyolcz pályamű érkezett be a Budapesti Katolikus Körbe, elöl a pályat-tervek elhívezést megnek, s bírálat alá kerül-tek. A templomot az *»Erzsébet-örökemlékezet-templom-egyesület* építeli, amely a szükséges fel-tek az öltö-öt 75-77. szám alatt már meg is vászrolta 300000 koronáért. Az építkezés 60000 koronát szántok, ez az összeg a templom és az azzal kapcsolatos zárda összes építkezés költsé-geit fedi. Az egyesület holnap délelött üzen-gyűlést a katolikus körben rendkívül köz-gyűlést tart.

Apponyi a világhétéről.

— Az interparlamentaris konferencia. —

Az interparlamentaris konferencia ma is folytatja tanácskozásait a világhétéről. Ismét több érdekes eszme merült föl, a mely azonban mind messzeeszik a valóság vilá-gától. — mai nap eseménye különben gróf Apponyi Albert beszéde volt; Apponyi ragyogó elszólással beszélt a sajtonak a béke esz-mejéhez való viszonyáról. A gyönyörű utó-piákat nagy tetszessel fogadták.

Az ülésről szóló részletes tudósításunk ez:

Bécs, szept. 9.

Az interparlamentaris konferencia folytatódott tanácskozásán dr. *Gobal* lőltár beható jelentést tesz a berni interparlamentaris hivatali tevékenységéről. Gobal azt az eljátsatást jelözi ki, hogy az interparlamentaris unió örökvesse három pontra rendezőjének. 1. Kötöszö vélasztott bíróság, 2. az összes civilizált államok idészaki konferen-cziája, 3. a legy. veres kérdése, amál is inkább, mert maga a hajai tanácskozomány köztébe be-lyezte, hogy e kérdést egy később tartandó kon-ferencia tárgya gyanjában. (Elnök felszólás.) Dr. *Levaikovski* a nemzetközi jog egy törvény-övényének megteremtése mellett eszt szó.

Gróf Apponyi Albert szerint a *nemzetek materiális lefegyverzése lehetetlen, ha az nem általános.* Ezt szükségesüreggel megelőzve *be kell közeleznie az erkölcsi lefegyver-zésnek*, melyet a sajtónak kell elődeznie és a mely csak akkor idézhető elő, ha a sajtó e-czelből nemzetközileg van szervezve. Azon okok, melyekket a sajtómoz létre nem jöheté-sit magyarazzák, kékültek. A sajtó egy részé-nek azon körülmény, hogy a választott bíróság elvölrei nem gondolkodik kedvezően, a másik részé-nek, hogy a nélkül is a béke eszméjét akar sikra szállani, mért is nincs szüksége az e-czeira való szervezkedésre. Az egyik ország-ban tehát ez eszmék azert nem érvényesültek, mert a sajtó nem a béke barátja, a másik-ban azert nem, mert a sajtó bekebarát. (Derült-ség.)

Melyen fekvő okának kell lenni, hogy a sajtó egy része gonodok a szervezettel és ez az ok valószínűleg a következő: minden hatalom ter-mészetében rejlik az a törekvés, hogy lehető-leg korlátlan legyen.

A legnagyobb modern hatalom a sajtó és haj-landó a béke ügyét előmozdítani, de vissza-utasítja, hogy erre vonatkozó szervezettel, inté-zményekkel szabad akarata helyébe. (Tetz-sés.) És megis, egy önalokati intézménynek való önkéntes alávetés nem önkéntesnyítás, hanem felmelekedés. A szónok ezután a sajtónak amamásik része ellen fordult, mely a sajtómozim eszméjével szemben azert foglalt a tagadó álláspontot, mert a sajtó a tudatlanságot megszüntetni. Amig emberek vannak, gonosztevék is lesznek. De mégis nagyon fontos valamely város minden lakosára, vajjon a városban két, vagy kétszáz gyilkos van. A mértan végérintője, amely szak-kadatlanul közeledik a hyperbolához anélkül, hogy valaha értené, a képe minden emberi haladás alaptörvényének. A végérintő sohasem fogja érteneni a hyperbolát. De elegendő, ha az egyenes vonalat mindig és folyton hosszabbít-

juk és mindinkább közeledünk a kilüszött ezel-hoz. (Elnök hosszantartó tetszés és taps.) Beszéltek meg aztán *Porumbaru* (Románia), *Faiva* (Portugal), *Bolzet* (Bulgária) és *Barthold* (Amerika). Este lakoma volt, a melyen *Körber* a béke diadalaíra írlettelé pohárát.

Az interparlamentaris konferencia tagjai közül mintegy kétszázan érkeznek haza délelött Buda-pestre. Látogatókuk elé képviselői körkötben nagy érdeklődéssel néznek. A vendégek esütőrelöl délután öt órákor tebitük meg a magyar tör-vényhozás palotáját. Az idegen törvényhozók fo-gadásának programja végig még nincs megál-lapítva: de szeptember 11-én, vagyis pénteken mündenesire esztély lesz a Park Klubban.

A világ szociálistái.

(Vilmos császár és a szociálisták. — Szociálisták programja.)

Vilmos császár és a szociálisták. II. Vil-mos már régóta hadilábban áll a szociálisták-tal. A sokoldalú császár éppen nem szereti Marx hitvét, a kik lépten-nyomon megkritizálják és minden tettehez bőséges kommentárt fűznek. Ezert üldözi is öket a mennyire öle kitélik és egy alkalmat sem mulaszt el, hogy véleményét el ne mondja a szociálistákról. Ennek aztán az a követ-kezménye, hogy a szociálisták visszaadják a kötsöt, a mire azonban már az állam-ügyész felel. Alig múlt el hónap, hogy egy-egy szociálista irót vagy szonokot felség-sértés miatt el ne eskünnék. De még ezzel sincs megelégedve a rex imperator. Az igazságügyi miniszter most rendeletet intézett az ügyészséghez, amelyben meghagyja nekik, hogy a felségsértés-eket szigorúbb mó-don „kezeljék.” Öhassák nagyobb ügyelemlé-mel a szociálisták lapokat és azt a czikket, amely hír csupán a sorok között felségsérté-st követ el, nyomban inkriminálják. Ha a-tól tartanak, hogy a közömmény őrje meg-szólik, rögtön tartóztatják le. Ennek a sz-gyom rendeletnek a kibocsátása a *Vorwärts* legutóbbi heves lamadásának tulajdoníjják.

Szociálisták programja. A svájci szoci-alista párt október negyedikén és ötödikén Ol-tenban kongresszust tart, hogy a párt program-mát megvitatassék. Ez a program igen változatos és sokféle kérdést érint. Mindenekelőtt a nemek egyenlőségét követeli, egy társadalmi, mint poli-tikai tekintetben; kívánja továbbá a kezdeménye-zést jogot a törvényháznál, a választásoknál az aránylagos képviseletet, a katonai költségek le-szárlását, a büntetőtörvénykönyv és a katonai bírósokadás eltörölését.

Követeli még a szociálista program a bank-ügyek, a gáboraneműk, a dohány, és a motor-erő monopóliumát; a nyolczórás munkaidő meg-állapítását hetenként harminczhátr órái szünettel. A szociálista kongresszus elé nagy várakozással néznek.

UJDONSÁGOK.

A pápa kedvetlen.

Két igen érdekes hír érkezett a mai napon a pápáról. Az egyik az új pápa növéreiről szól és bizonyítja, hogy mily szerény gondolkodásúak *X. Pius* rokonai. Jele annak, hogy a nepotizmust patriarika korában sem ösmerte a pápa, s nem akarta kiragadni rokonait régi szokásaikból. A pápa növérei ugyancs elutaztak Velenczé-ből Rómába. A pályaudvaron *Harmond-ostályu jegyeket* akartak váltani. A követ-kező napokat Konstantinápolyt nevezetlenségnek megleltetésére használták fel. A szultán különös kegye folytán a zarandokló társaság olyan dolgo-kat tekintelt meg, amelyek közzéesség utó-zá-társaságok elerni ugyszóltan lehetetlen. A ren-dező-bizottság különös figyelemmel volt arra, hogy Konstantinápolyban a magyar történelemmel kapcsolatos nevezetlenségeket tekintesse meg a zarandokló első sorban. Így a híres történetny, melyben annyi szót magyar vilöz pusztult el, kö-zölték *Török Bálint*, *Majlath István*, az erdélyi vajda, *Belyi Pál*, a szecyeki főgenéralisa és annyi sok más fönljárókat. Megtekintik a zarandok-lok a szultán palotát, a könyvtárt, a muzeumot-ka és a szultán kincstárát, a szemlék ragyogó látványosságát és minden más nevezetlenséget. A szemlék után különös figyelemmel a zarandok-lok a szultánáll, megköszönés néki a ma-gyar szabadságharcokkal szemben tanúsított nyel-ültségét. Az előközött-bizottság tudatja, hogy a kirandulásokhoz, ha elegendő számú jelenlévő lesz, két másik kirandó is csatlakozhat. Az egyik Rodos-sra, a második Izmidbe, a hol *Thékoly* Imre és felesége, *Zrínyi Lóna* meghaltak és a hol *Thékoly* sírját kuszorvált meg. A zarandoklókra jelen-kezhetni az előközött-bizottság iradjában (Kis-lit-úteza 4. sz. a.)

Tüntetés Nagyváradon. Nagyváradról jelentik későn éjjel a felhívatalos tudósító-nak: A szociáldemokrata párt ma este 8 órákor négytűtést akart tartani, a mit a rendőrkapitánysság nem engedett meg. Erre ma este fél nyolcz órákor a szociális-ták felhívásokat osztogattak szét, melyek-ben *tüntetésre hívták fel a népet*. Nyolcz órákor gyülekezni keztek a Szt.-László-teren, a hol nemokóra kisebb nagyobb csoportok alakultak és fűtűnyitni, lárzázni kezdtek. Mikor a rendőrkapitánysság csoportosulásukat észrevette, kiküldött egy rendőrsapátot a térre, ez azonban 9 óra tájban ismét be-vonták. A tömeg a Szt.-László-teren lévő kávéház ablakait dobálni kezdte és a köz-ben leeresztett redőnyöket döngözték. A rendőrok szét próbáltak szórni a tömeget, mi-közben a tömegből lövéseket intettek a rendőrk ellen. Három rendőr megsebe-sült, egy rendőr pedig, akit fejbe dobtak, öszseest. A rendőrség fegyvert nem használt és nem is voltak revolverek, hanem csak békesen igyekeztek a tömeget szétosztalni. 11 óra tájig tartott, amíg a rendőrség szét-osztalta a tömeget. A tömeg a Sas-zállóda ablakain kívül a Szt.-László templom és az épülő új városháza ablakait is bevverte. A rendőrség három embert tartóztatott le, azonkívül megindította az eljárás *Ehrenfeld*

TÁVIRATOK.

Tüntetés Belgrádban.

Belgrád, szept. 9. Tegnap este 10 órakor vagy 1000 ember tüntetést rendezett a Narodni List és Vecserne Novor... című hírlapok előtt. A szerkesztőségek ablakait bevették. A megtámadott szerkesztők lövéseket tettek a tömegre s több embert megsebesítettek. Csendőrség lépett közbe, mire a tömeg szétesett.

A Kongó-állam háborúra készül.

Brüsszel, szeptember 9. A Kongó-állam az Anglia részéről támasztott különféle követelések és igazságtalan követelések következtében hadikészületeket tett, az Alsó-Kongó, valamint a Bar el Azrek mellett. A Nilus völgyében megerősítette az őrsírokat és 20 ágyút szállított oda. Krupp eseni gyárában rendelések történtek.

A német fözsztörvény reformja.

Berlin, szept. 9. A kereskedők emlékiratot nyújtottak be a szövetség-tanácsos s sürgetik a fözsztörvény és a tőzadáó reformját.

Közgazdasági táviratok.

Newyork.

Table with 2 columns: Buza helyben, Newyork, szept. 9. szept. 8. and various market data.

Chicago.

Table with 2 columns: Buza aug-ra, Chicago, szept. 9. szept. 8. and various market data.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Dankó Pista emléke.

A népszínházi cigányverseny — Kegeletes, szép gondolat volt Dankó Pistának a magyar népdal királyának, ünnepet rendezni. Előadni népszínművét, s versenyre hívni föl a főváros és az egész ország legjelesebb cigánybandáit, hogy melyik tudja a Dankó Pista csodaszép nótáit legszívesebben elmuzeizálni.

A húsrágóság.

Földes Árpád a husarak felemelése ügyében, különösen a szegényebb osztályokra való tekintettel, intéz interpellációt a polgármesterhez. Matiuska válaszában kijelentette, hogy az ügyosztály az állatölés drágulás ügyében a nyomozást megindította s jelentést fog tenni.

A tűzvész feylemje.

A napirendről és előlött még Matiuska Alajos helyettes polgármester tett szóbeli jelentést a Pálffy Áruháza tűzkatasztrófia ügyében tett vizsgálólátrol. Eimondta, hogy Lung tanácsos dícséretes buggalonnal fejezte be a tanúk kihallgatását s így — az állatölés — ebben a helyzetben van, hogy — mint felfeltételek — a napokban megkezdődött a határozatát s a legközelebbi közgyűlésen részletes jelentést tehet.

A napirend.

A napirendre térve, alig háromnegyed óra alatt lejáratták az előterjesztet ügyeket, elfogadva a tanács vonatkozó javaslatait. A fővárosi fürdőnek felépítése ügyében, ragaszkodik a közgyűlés ahhoz a régebbi határozathoz, hogy az Ártezi, Rudas- és Sáros-fürdőket egyszerre építsék föl, még pedig az Ártezi-fürdőt Czizler Győző műveléstanár tervei szerint, míg a másik kettőre nyilvános pályázatot utján szerzik meg a terveket. Czizlerrel szemben ugyanis a közgyűlés már bizonyos okból van s különben is kétes dolog, hogy az ő elfogadott tervével fog-e jobban érkezik az esetleges pályázatok; de meg a Czizler tervét mellőzik, ki lesz tőve a főváros annak, hogy ő a díjat, kilencvenégyezer koronát bíró uton fogja követelni.

A házi kezelés.

A kórházak élelmezéséhez szükséges czikkék tárgyában az az indítvány merült föl egy régebbi közgyűlésen, hogy az élelmezést a tanács háziilag kezelje. A kórházi bizottság s a X. ügyosztály azt javasolja, hogy az indítványt ezúttal ne fogadják el, mert nincs rá kiút, hogy kedvezőbb árakat érjenek el, mint a mostani ajánlati-tárgyalás rendszere mellett. Ehez a tanács is hozzájárult, azaz, hogy a háziilag ellátás kérdését alapos tanulmány tárgyalás tegyék, valamint az élelmezésnek külön-külön csoportosításnak a dolgot is. A közgyűlés, Hüttl Tivadár és Simonovics Béla hozzájárulása után elfogadta a tanácsnak ilyen értelemben előterjesztését.

A házi kezelés.

Főlebbeszek és nyugdíjgyegek elintézése után, a viharosan indult közgyűlés véget ért.

az erre a célra borengett postahivataloknál lehet feladni.

Szerencsétlenség a hegyek között. Bécsből jelentik, hogy Laubheimer József odaváló szobrász ma táviratot kapott, hogy fia, Ottó, aki szintén szobrász, egy kiránduláson szerencsétlenül járt. A fiatal ember a »Hoehner« csúcsot akarta megmászni. Egy szikladarab a lábál alatt megmozdult, letért és a turista a mélyébe zuhant. Arról, hogy meghalt-e, vagy csak súlyosan megsérült-e, a távirat nem tudósította a megrögtült apát.

Magyar tüntények Bulgáriában? Egy bécsi újság a következőket írja: A bolgár kormány megbízott több bécsi czéget, hogy azonnal szállítsanak tizenöt millió töltést; a czégek a közös hadügyminisztérium fordultak a töltések köleszképpen való átengedéséért, de a minisztérium elutasította őket kérésükkel. Erre a bolgár kormány a Weisz Manfréd-féle magyar tüntényarészleghez fordult, melynek a magyar honvédelmi minisztérium kölesnképpen átengedte a kívánt mennyiségű töltést.

Ezt a hírt ugyan érdeklét oldalról igaznak el nem ösmérik, mind a mellett kíváncios, hogy a honvédelmi minisztérium nyilatkozzék arról, mi ebben a hírhöz a valóság! Gyujtogatások a vidéken. Arról a nagy tűzvészről, a mely tegnap Zarnocza községet elpusztította, már szótunk Zarnoczaórol jelentik, hogy a tűz körülbelül hetven házat hamvasztott el. Az erdőhivatal és a kereskedelmi hitelintézet helyiségét sikerült megmenteni, csak a tetőköt égett le. A gyujtogató egy öreg asszony volt, aki azért, mert libalopásért büntetést kapott, boszúból foglyott egy lázat, de állítog többet is. A védelem nagyon nehéz volt, mert egyszerre öt helyről is terjedt a tűz, iszonyu látványt nyújtva mesze a Garam-völgy. A zarnoczai tűzet megelőző napon a közeli Gyékés községben volt tűz. Ezt egy nyomorék ember okozta, a kinek alvós közben az égő pipa kiesett a szájából. A szerencsétlen nyomorékot az elkezeredett kárvalottak a tűzbe akarták vetni. A csendőrség mentette meg a tűzhálaltól.

A Ganz gyári sztrájk. A Ganz-gyár vasöntőinek sztrájkja elérkezett a fordulóponthoz. Ha az igazgatóság a husz százalékos bemelelést és a munkások egyéb apróbb követelést meg nem adja, a gyár kétezer munkása sztrájkba lép. A Ganz-gyár három budapesti telephelyén összes munkási szolidaritást vállalak a sztrájkokkal. Memorandumot szerkesztettek, amelyben bejelentik, hogy ha az igazgatóság nem teljesíti a vasöntők kívánásait, ók is sztrájkba lépnek. A memorandumot ma akarták átadni az igazgatóságnak, de mert az igazgatók Bécsben vannak, csak akkor adhatják át, amikor visszérkeznek. Néhány nap múlva minden valószínűség szerint kétezer vas munkás fog sztrájkolni a fővárosban.

A vízbefut bolgár miniszter. Adlunk hírt arról, hogy Manusev bolgár pénzügyminiszter fürdés közben a tengerbe fullt. A szerencsétlen veget ért pénzügyminiszter haláláról azt jelentik meg, hogy Ferdinánd fejedelem, aki a szerencsétlenség pillanatában szintén jelen volt, kétszer is a tengerbe ugrott ruhástól, hogy a földközi miniszternek segítse meg a mentését kísérlete nem sikerült. Szófiából jelentik, hogy Manusev pénzügyminiszter helyébe Pakajov Lászlót nevezték ki, aki előbb kereskedelmi iskolai igazgató, majd gabona-kereskedő, végül pedig most legutóbb bankigazgató volt.

Életunt fogházfelügyelő. Fiuméből jelentik, hogy az odaváló ügyészségnek Szalay János 37 éves fogházfelügyelője forgópisztolyal főbe lökte magát és rögtön meghalt. Tettenéke ósamerellen. A boldogtalan embert özevgye és öt kiskoru árvaja gyászolja.

Megölte a fiát. Megrendült vadász-szerencsétlenség híre érkezik Párisból. Nicolini hírneves tenorista fia, Richárd, a minap Tours környékén fiával vadászott járt. Vadászati közben az apa a fiát vigyázatlanságból megölte. Mire segély érkezett, a szerencsétlen fiú kiszendvedt. Az apa kétségbeesése leírhatatlan.

Hírek a rendőrségről. Megmentett élet. Oszegy Puskarovics lősnés, magánzózó csmánri-ú 9. számú lakásán lehetett ivott. A mentők a Rókus-kórházba vitték. Nem lehetett megállapítani, hogy mivel mérgezte meg magát. Blazsenák János huszonégy éves lakatossegéd az összekötő vas-utú hírdő a Dunába ugrott. A közelben levő halászkoczonban hamarosan kimentették. — Schveizer Márton hatvannégy éves cipész Zsigmond-utca 106. számú lakásán dícséretet a nyakát átmetette. A mentők az irlgalmosok kórházba szállították. — Összegett leány. Vári János napzsámós 67 éves kis leánya Gizella-ut 21. számú lakásán gyűjtővája jászott. A kis leány, a kinek ruhája tüzet fogott, veszedelmesen összegett. A mentők a Rókus-kórházba vitték.

Női gyászruhák beszerzésére ajánljuk Horváth és Halász czéget Városcsúcs 26. (Zsibor-utca sark), ahol 4 óra aktt készülnék gyászruhák.

Legjobb minőségű iskola rajzeszközöket 3 koronától felföljeb ajánl Calderoni és társa Bpest, Váci-u. 1.

Az állatkerthen Brunner Jozsef az előnyösen ismert toronykötő művész-Blondin egyedül utóda f. hó 8-tól kezdve minden kedden, csütörtökön, szombat és vasárnapon a. u. 5 és este 7 1/2 órakor nyilvános világlátású mutatója be hajmeresztő mutatványait az 50 méter magasban kifeszített kötélen mutatványok záródékan fényes tűzijátékot rendez.

A megrálgalmazott polgármester. — Egy tanuvalomás következményei. — A nyári pihenő véget ért s a fővárosi bizottsági tagok viharos, felháborodással kezdtek meg az új munka-esztendő. A marhavásárpenztárs sajtópörében, a mely a bécsi esküdtészek előtt folyt le, megjelent Matiuska alpolgármester és Almády városi tanácsnok. Kihallgatták azonban Schubert Sándor bizottsági tagot is, a ki olyankor mondtott az ímment megnevezett két városi tisztviselőről, hogy még a közgyűlés is megnevezteztli miatta.

Napirend előtti felszólalás keretében került az

os okmányok és egy kisebb pénztársa volt. Pol-lacekné egyedül állt a fülkében s Érsekújváron, a hol a gyorsvonat hat perczig áll, kivette ék-szerettségéből pénztárcáját s az étköz kocsiba szállt át. Néhány percz múlva, a mikor a vonal érsekújvári állomásból elindult, ismét visszavért. Alig állt le azonban, észrevette, hogy ék-szerettségét, meg a nagyobb bőröndje elúnt a kocsiból. Az alatt, a míg ő az étközökocsiban tartózkodott, valaki ellopta az ezreket érő ékszeres táskát s a másik bőröndöt. A kalmaz átku-tatta az összes kocsikat, de a két bőröndöt nem lelto sehol. A vonat csak Pozsonyban állt meg s s hogy az érsekújvári állomást értesítsék a valamérolópsról, egy utas két sűrűnny fogalmazott s Tornóczon meg Galántán ledobták a robogó vonatról az érsekújvári állomásfőnökönek szóló értesítő sűrűnyét. A gyorsvonat Pozsonyba érkezett, de az állomásra még ekkor nem érkezett Érsekújvárról jelentés. Pollacekné még éjjel telefonon értesítette a budapesti rendőrséget a lo-pásról s a budapesti megalpítási vonalon a csendőrsöket. A nyomozásnak a mai napig nincs eredménye. A tolvaj valószínűleg már Buda-pesten szállt a vonatra s Érsekújváron, ahol a ékszeres táskát magához vette, elúnt.

A Vaskapu-pusztulása. Konstantinápolyból jelentik, hogy most már egész bizonyos, hogy a »Vaskapu«-t dinamithombával pusztították el. A bombát — mint a távirat közli — két utas dobta. Hogy kik voltak ezek az utasok, s mi volt a czélja a merénylősegtől, arról a távirat nem szól. Egy Vécsey nevű hajótiszt a szerencsétlenségtől az alábbi leírásban értesítette egyik barátját.

Kedden reggel pont 4 órakor iszonyu robbanás rázta meg a hajót, mely az első osztályi léghérségettel. Utána 7 perczre egy másik robbanás történt, mely után a legénység egy része és az utasok nagy része a vízbeborított csónakba menekült, mely azonban felfordult és így azok is vízbeborítottak, kivéve három matrózt, kiket egy víztorlás halászeszónak mentett meg. A három kapitány, az elsőosztályú utasok, számszerint négyen, az elsőosztályú pincézr a robbanás áldozata lett. A parancsnok hullajt a tengerben megtalálták, mely az egyetlen hulla, mit a tengerben találtak. A hajón azonban elégett, felismerhetetlen hullákat találtak. A hajó rakományát a víz, mely tüzet fogott. A hajón ekkor maradt három műszaki tisztak elhatározták a hajót a végső helyéig el nem hagyni. A hajón ekkor maradt legénységét revolverrel kényserintették a merész munkára. A hajót egy honokozatnyira vitték, ahol a tüzet elöltöttük, mely után a hajócsónak Burgaszba vittük minden más hajó segítségére nélkül. A napokban hővebben írok, most még nem vagyok képes, idegemen a kiáltott izgalom után tönkre vannak ledek.

A tursfalók. Az elmúlt nyári meeling végén, a Lóversenyterhez közel levő »Kincsem« vendéglőben Dömjen Benó detektivfélgelöl egy csomó lovászgyereket, foglalkozás nélküli egyneket, egy dalcsarnok komunist és egy éjjeli kávéház izető-pincézrét tartóztatta le detektívjeivel. A nem éppen elégtel kompnia állítólag összezsztott a versenylovakkal és így módon megcsalták a közönséget. A letartóztatottak a következők: Hajber-János, a gróf Batthyány Elemér istállójában lovaszfiú; Svedlenka József, Beeson Alfred idomár lovasza; Zsirey József, a Milne-istálló lovasza; Horák József, a Planer-istálló lovasza; Hajber József foglalkozás nélküli ezüstművész; Varró István, Smart idomár lovasza; Kollár István hely-nélküli lovasz; Jelinek Vince helynélküli lovasz, a ki a Dávid-istállóban szokott megfordulni; Ruskajános foglalkozás nélküli lovasz; Vaskovics Rezső vasesztergályos és Fodor Miklós napzsámós. A lefolyó nyári meelingen a versenyigazgatóság is sok versenyt gyanusnak talált s ezért megkérte a rendőrséget, kísérje felügyellel azokat az istálló-alkalmazottakat, akikre a gyanus esett. A megfigyelés eredménye a minapi letartóztatás volt, a melylyel azonban a tursfalók aligha értek véget. A rendőrség tudniillik a letartóztatott egyneket mind szabadlábra helyezte ismét, mert egyelőre semmi olyan momentumot nem tudott rájuk bizonyítani, ami miatt pörbe volnának foghatók.

A lovaregysület vezérlikára az esettel kapcsolatosan elmondotta tudósítónk, hogy a rendőrség részéről ma delutánig semmiféle értesítést nem kapott. A földértett esetnek fontosságot nem tulajdonít, mert azok, akiket a rendőrség letartóztatott, majd ismét előbocsátott, tursfalókat nem követhettek el, legfőkébb az a bűn terhelhet; egyik-másik lovasz-fiú, hogy a versenybányók ellenére maga is jászott. Az egyik Hajber-János különben a tegnapai alagi versenyeken lovogott is, ami pedig egyáltalán nem törvénthetett volna meg, ha csakugyan részese lenne valamelyik csaló-szövetségnek.

Baleset a gyakorlaton. Ungvárról írja levelezőnk: Az Ungváron állomásozó 11. honvédelmagalozred Szerencs környékén tartott gyakorlatain tegnapelőtt Kolbach Simon főhadnagy lebukott a lováról s olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy hordágyon kellett be szállítani. Állapota komoly.

Munkaszünet a postán. A vasárnapi munkaszünet szigorú rendelkezései ellenére is megtörténik, hogy igen sok iródban vasárnapon is dolgoznak. Az mindenesetre hátrányára válik azoknak, a kik viszont tisztelesen tartják a vasárnapi munkaszünetet. Ez anomáliát akarla a Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesülete a kereskedelmi miniszterhez intézett kérvényével ellensúlyozni, azíránt folyamodva, hogy a vasár-napi levélkihordást vagy teljesen szüntessék be mint Belgiumban és Angliában — hol a levelek felvétele és expedálása is szünetel — vagy pedig a késő délutáni órákban való egyszeri kihordásra csökkentsék. A legújabb bécsi kereskedelmi testület már szintén hasonló kérréssel fordult az osztrák postaigazgatóságához, az egész birodalomra kérve a vasárnapi levélkihordás szüntetését. E hír kapcsán írjuk meg, hogy a postai igazgatóság értesítése szerint az egyes üzleteliségekben fellállított postai gyűjtőhelyek folyó hó 10-10i kezdve vasár- és hétköznapra eső ünneppalapon teljes munkaszünetet tartanak. Ennek következtében a lent jelzött napokon postaküldemények csakis

és Nagy Lajos szocialista-vezérek ellen, akik a rendőrök kezéből kiszabadítottak egy elfogott embert.

Maróczy Géza a katedrán. Maróczy Géza, a világhírű sakmeister, aki hét esztendő óta az összes nemzetközi sakkturnákon résztvevő és becsület szerzett a magyar névnek, visszavért eredeti pályájára és tanár lett a székesfehérvárosi szolgálatában. Maróczy a megütemet végezte s a mennyiségben és mértan tanára lett. Oklevelelének mindedig nem vette gyakorlati hasznát. A sok izgalom után azonban pihenésre vágyik és tanári székéért folyamodott dr. Bárczy István tanácsoshoz, a fővárosi tanügyi osztály vezetőjéhez, aki Maróczyt a ferenczvárosi polgári iskolába a matematika professzorának nevezte ki.

Csányi találmánya. Csányi Henrik találmányát ma mutatta be Konkoly-Thege Miklósnak, a meteorológiai intézet igazgatójának. Csányi legutóbb — mint közöltük — megámtadták a sajtóban. Konkoly-Thege Miklós a sajtó jelen volt képviselői előtt így nyilatkozott Csányi telté-pérl:

Csányi Henrik és Bárczay Gábor szívesek voltak a mai napon a Meteorológiai Intézet összes tisztikarának érdekes találmányukat bemutatni. A Csányi-féle telté hatása valóban meglepő. Minden kezdeményezésnek meg van a maga nehézsége: ám Fulton Róbertet nem deklaráta-e a boldogulak a párisi akadémián, midőn hajót akart gőzrel vezérelni, vagy Stephenson, a mit század egyik legnagyobb gépészmérnökét, képviselőlétsai nem akarták-e mint bolondot legálább is megfigyelés alá helyezni. Ime, Fulton Róbert találmánya ma már az emberiség közös tulajdona, ép úgy Stephenson találmánya is; különös az, hogy ma már a dologt oly természetesen találják az emberek, hogy nem is tartják érdemesnek az ő nagyságukat kellőképpen megcsatolni. Ez csak két példa volt, de ehhez hasonló találmán tudniunk tucatjainra felsorolni. Csányi és Bárczay elektromos bűtőfőhajtóműg az a ketyés is merül föl, hogy új találmány-e ez vagy nem? Itt végre is minden ember, a ki talán mint laikus is foglalkozott az elektromos telepekkel, tudja azt, hogy olyan telep, a melynek az elektrodája szén és fagyanyból áll, egész sereg áll rendelkezésükre. Ez tehát idáig semmiesetre sem új találmány, de ezt a találmányt sem állítja; azonban a földalatti egy olyan folyadékot alkalmazott bűtőfőhajtóműg, a melyt nem eddig tényleg nem használt senki és a melyre az egész világon a szabadalmat is megkapták. Ime, ez tehát mégis csak arra mutat, hogy Csányi urak ezen találmányát miképpen az intézet tisztikarának bemutatották. A frissen megöltött telep (6 rekeszes, kettős elem 18x10x26 cm.) az ampère-meterbe tért rövid zárra kapcsolva, a mely árampermet mutatott. Körülbelül 15—20 percz alatt az ampère nem ugym, mint a hogy az elemeknél lenni szokott, hogy tudniillik esőkkel volna, hanem fokelkedett 32 és fel ampèrere, ahol aztán hirtelen ideig megállt. Mielőtt azonban az emelkedés a kumakozációját elérte volna, a bűtőfőhajtó más kísérletre fordítottuk. Ekkor bekapcsolt Csányi az áramkörbe egy körülbelül 10 centiméter hosszú, 1 milliméter vastag vöröss rézhuzalt és ezzel a kapcsolással — megjegyzem, hogy a huzal több mint vöröss melege izott meg — több mint háromnegyed óráig volt az elem kapcsolva, a midőn az ampère méter 22 ampérről lezsalolt 19-re. Ne feledjük, azonban, hogy az izáló sodrony ellentállása növekszik. Ekkor mi kísérleteztünk, kettő-hárman és az izáló sodronyra ráfajtuk, vagyis lehűtöttük, ekkor rögtön felment 22-re. A volt-mérő állandóan 2.6-e mutatott. Nevezetes mindenesetre az a körülmény e találmánynál, hogy 15 ilyen bűtőfőhajtó, mint a milyent Csányi úr bemutatott, egy létező elektro-motor 10 óra hosszat elhajtana, ami azt jelentené, hogy ha más valami előre nem látható nehézségek nem merülnek fel — a mit nem is akarunk reményleni — Csányi találmánya által az elektromos automobillak problémájára egy csapásra meg lett oldva. Nincs szándékom ebben a czikkben a nagy közönség elhelyelenségekkel hiteltelni, csak arra figyelmeztetek minden embert, egy tudóst, mint laikust, hogy ne miltéztassanak elfoguttan, esetleg animozitással illeteni, hanem vizsgálják meg az ügyet kellő alaposzággal és akkor szójának hozzá a tárgyhoz. Az animozitást talán azért voltam bátor felemlíteni, mert ismerem, mint elicsései a gúztársulatok és mily elicsései lesznek majd Csányi találmányának más egyéb világsítási anyagok, a melyek talán inkább vidéken kisebb telepeken volnának alkalmazandók. Főltalál állítása szerint egy hektovatt áram óránként 178 és fél gramm czinket fogyaszt és mivel 1 kilogramm czink ára körülbelül 42 fillér, ez 63 fillér, mely azonban nem vész el, mert a leparólt folyadékból visszanyerhető.

Házasságok. Resovszky Viktor mérnök vasárnap, e hó 20-án délelőtt fél 12 órakor veszi nőül a dohány-utcazi zsidó templomban. Gelleri Mór királyi tanácsos, bitúnó íródtanok, az Országos Irategysület igazgatója leányát, Jolánt.

Zalkodi Bajusz Andor, Zemplénvármegye szőlő-ékszírája eljegyezte győzőstkei Győzőstkey Mártáht, néhai Győzőstkei Győzőstkei István ung-megyei nagybirtokos és neje, szédei Ambrózy Zsófia leányát Ungváron.

Timár Lajos, a bévárosi lakarekpenztár fő-ellenőre tegnap tartotta esküvőjét Devecseri Irén-nel, néhai Devecseri Ignác hírlapírótasúnk lányával.

A botránysziget. Sok port vert föl — mint már közöltük — Németországban a »Vorwärts«-nek az a híre, hogy a német eszászár a Pichlswerder-szigeten védvénárt akart építtetni a szociáldemokraták ellen. Arról is adtuk hírt, hogy Leitold, a nevezett lap szerkesztőjét felségárségek címén letartóztatták, majd ismét szabadlábra helyezték. Berlinből jelentik, hogy a szabadon-bocsátásra vonatkozó végzésnek az az indoklása, hogy a lapnak a eszászárzsigetről szóló híre nem tartalmaz olysmit, a mi megállapíthatná a felségárségek tény-álladékat.

Ékszerelvája a gyorsvonalon. Sokat emlegett szép asszony panasza foglalkoztatja a rendőrséget. Pollacek Károlyné, akinek válópörét napokig nagy érdeklődéssel kísérték mindenféle, a napokban Budapestben járt. Hetedikén utazott vissza Bécsbe. Előosztályú kis fülkében helyezkedett el, podgáysza egy részét feladta. Egy kézi táská, egy nagyobb bőrönd s egy kalapskatulya volt vele a kocsiban. A kizításkában tízezer forint áru ékszer, háromszáz korona készpénz, fon

Aludj, aludj Délbábos. Szóke Tisza A te dalod A taps el szinpadra s a fejedelmi tetszésiben támadt s a művészdugadta galmba s a nap szép csillag hangjának érzésel léssal, melyet megedoandó lámpák elő A tulaj pontja kár cigánygyermek Természeti magokért san még s a teljes há nek ünneplás néző hány kitta mindenesen

Már a elcsúszott bűvölés, vendéglő koszorú denki elő néha kís A harm volt és a tagból áll szott, mit sal forrá nóták hár pianissimo tomboló ták a há koszorú Danis csak a N már több károl szó Ée aztól a melyet kesegőse mozgalmas zód is ta hóse egy sok jó ez az elho Szirmai Kiss, P Siposn váltak lá A ma a cigá élenek

— P család v ez a cz nek a k kiki bize a darab színház az mája borbély szökteti borbély Budape é meg szinpad zönség nem s felvona drámdús előadás — E csütört szerepl a neve Alsözg rena, a thos s Panaly és Len ötvenh

sága t ismert verses az iga leszett — napje fog v díjaké élet-e Dánkó Géza dig iga s Lány. — Ocsi tárog nása nvelte Farkas déros Lavá rőt s gom a ke Most korie részl nása

Előtrött a Dankó Pista notás hegedője Hallgatók-e még kesegőbb most a kesegője Hallgatók-e hogy megzokoz szerzeszákthátúrra? Síró szelő a szegedi temetőt befújja.

— Előtrött a Dankó Pista notás hegedője Hallgatók-e még kesegőbb most a kesegője Hallgatók-e hogy megzokoz szerzeszákthátúrra? Síró szelő a szegedi temetőt befújja.

KÜLÖNFÉLÉK.

A betörés oszadzsere. A technika és a kémia haladásával a gonosztervezés is mind tökéletesebb és ezzel együtt veszedelmesebb eszközök bűz jutnak. Ilyen veszedelmes eszköz a Thermit...

A fésű a kulturhistóriában. Régi kelták nemcsak hadi felszereléseket tettek a hősök sárjába, hanem fésűt is. Gultbert éresek sárjájában régi fegyverek mellett egy óriási fésű találtak...

A különös gyógyszer. Valamelyik new-yorki lapban olvassuk az alábbi izézés híradást: Fajdalomtól megtört szívvel értesítem rokonaimat és ismerőseimet, hogy feleségem tegnap...

Széky véreink. Szomorú adatok ezek. Arról szólnak, hogy az elmúlt esztendőben 12122...

Kivándorolt székyek közül Amerikába 339 és Romániába 9489 vándorolt ki. A székyek túlnyomó része tehát még mindig Romániában keresi könyvet...

A gyászoló család. Kussmál híres német orvos egy kis városba hívták egy éppoly gazdag mint öreg kisasszony beteggyógyoz. Keresztülment a szobákban és szinte mosolygott, mikor a sok örökre váro rokont meglátta...

Kivonat a hivatalos lapból. Kinevezés a pénzügyminiszter Puskás Károly dohánygyári igazgatót...

A líptesztmunkái adóhivatalhoz Hlavács Odón líptesztmunkái adóhivatali gyakorlatot adóztatás, Klemm Rezső díjtalan pénzügyi számgyakorlatot ideiglenes minőségű segédnyújtás pénzügyi számgyakorlatot...

Napirend.

Csütörtök, szeptember 10. Napirend. Csütörtök, szeptember 10. - Róm. kath. Tol. Mik. hit. - evang. hit. - görög-ort. (augusztus 28.) Művés. - zsidó hit. - Nap kel. 5 óra 16 p. - nyugozk. 6 óra 4 p. - Hold kel. 7 óra 44 p. - reggel. - nyugozk. 8 óra 39 p. - este 6 óra 12 p.

Színházak műsora.

Table with columns: M. kir. Operaház, Nemzeti színház, Népszínház, Vigaszínház, Magyar színház, Uránia. Rows: Péntek, Szombat, Vasárnap.

Vizálás, 1903. szeptember 9-én.

Table with columns: Vizálók, Vizálták, Vizálták. Rows: Duna, Tisza, Körös, Maros, Jégycsapatok.

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzései. 1903. szeptember 9.

A) Árutőzsde.

Table with columns: Buza, Ár, Minőség. Rows: Tiszavetési, Fejmenyes, Pestvári, Bányási, Békási, Borsos.

Table with columns: Származás, nem és minőség, Ár. Rows: Rozs, Árpa, Kéles, Zab, Tengeri, Kapasztörpörök.

B) Értéktőzsde.

Table with columns: Értékpapírok, Ár. Rows: I. Államadósság, II. Közközlésűk, III. Záloglevelek közzéadását.

ÉRTÉKPAPÍROK

Table with columns: Értékpapírok, Ár. Rows: Kibirtokosok, Magyar államadósság, Osztrák államadósság, Előbességi kötvények.

ÉRTÉKPAPÍROK

Table with columns: Értékpapírok, Ár. Rows: Magyar bank, Magyar államadósság, Osztrák államadósság, Előbességi kötvények.

ÉRTÉKPAPÍROK

Table with columns: Értékpapírok, Ár. Rows: Magyar bank, Magyar államadósság, Osztrák államadósság, Előbességi kötvények.

Nyárilakásokban, GUTTMANN L. Budapest, IV. Városház-u. 2. Kossuth Lajos-u. sarkán.

SZIVATTYUK MÉRLEGEK, W. GARVENS, BÉCS, I. Schwarzenbergstrasse 6.

Titkos, Legjobb kincses bánya, Trias, Szozó mint kincsbánya című könyvben.

Legjobb kincses bánya, Szozó mint kincsbánya című könyvben.

Legjobb kincses bánya, Szozó mint kincsbánya című könyvben.

Vertical advertisement on the left edge of the page, containing various text and graphics.

KIS HIRDETÉSEK

Használt és új pénz-szekrények

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel a válasza szükséges levelébeleg vagy levelezőlap beküldetik és a hirdetés alatt álló szám közöltetik.

TELEFON 706.

Használt és új pénz-szekrények

Nevelőöket, gyermek kertészeti, boncolók a dal lelkismerete...

Azonnal eladó rövid jó zongora

En egy 38 éves házasságban család...

Gyorsírás és gépírás az országos...

Hölgyeknek segélyt és tanácsot nyújt...

Csemegeszőlőt postaköszvényben...

Szőlő-birtok szerzéshez legelőnyösebb...

RÖPTÉBEN A VILÁG KÖRÜL.

Magy. kir. Államvasutak

Vidékre egy 13 éves leányka mellé...

Mevelőöket francia, német zongora...

Borivóknak jó lelkismerettel ajánlom...

Mely közép-kora uriember lenne...

Friss pergetett mész!

25 évi fennállásunk óta garancia...

Ajtók, Ablakok, Vasrudonok...

Kérje ingyen és bérmentve...

Magy. kir. Államvasutak

Gavallér-ruhakaraktár megnyitja...

Czukrászda a főváros legnagyobb forgalmu...

Különbejárati szobák kímikánál...

Új bankbizományi irada...

25 évi fennállásunk óta garancia...

Ajtók, Ablakok, Vasrudonok...

Kérje ingyen és bérmentve...

Magy. kir. Államvasutak

Magy. kir. Államvasutak

Orvos-sorsjáték Budapest, IV., Váci-utca 17. 50,000 korona érték. Egy sorsjegy ára 1 kor.

Iskolába jár a fia? Ha igen, úgy még a beiratás előtt látogassa meg az Angol Király-t...

Tíz parancsolata a cipészárszló közönségnek. Tiszavidéki vetőbuza...

1903-4. ISKOLA-ÉV NEUMANN M. Iskola-Öltönyei. Olcsó butor. Dósa Kálmán...

Kugler Gyula és Vajda élelmiszer-bizományosok.

LEONARDT D. és Társa TOLLAK Gömbhegygyel.

Hirdetmény Ez évi október 6-án Nagy-Szebenben...

Table with columns: Időszak, Szállított személy, teher, Bevétel, Összesen.

Csuda-ír Thierry A. gyógyszerész. Miért szenved ön?

CENTIFOLIA-KENŐCS Thierry A. gyógyszerész.

Polgár Sándor m. kir. szab. nyertorvos...

Schicht-szappan Mindenütt kapható! Hirdetmény. Kereskedelemügyi m. kir. Miniszter.

BUD SZER BUDAPEST. TELEFON 706. Hirdetmény. Vidékre post. Egy évi...